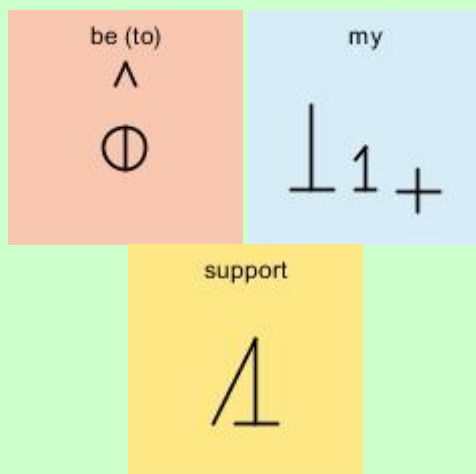

Udruga za pomoć osobama s
mentalnom retardacijom- Đakovo

Budi mi podrška!

**Podrška djeci s posebnim potrebama
u učenju i nastavi**

O programu "Budi mi podrška!"

Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom, uz financijsku potporu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, provodi 3-godišnji program pod nazivom "Budi mi podrška!", u okviru kojeg osigurava djeci s posebnim potrebama podršku u nastavi i učenju.

Cilj programa:

- Povećati dostupnost usluge pomoći u nastavi i učenju djeci i mladima s posebnim potrebama
- Poboljšati kvalitetu usluge pomoći u nastavi i učenju.

Polazište pomoći u učenju i nastavi koja se provodi putem programa "Budi mi podrška!" jest stav da djeca s posebnim potrebama mogu usvojiti sadržaje koje za njihovu dob predviđa sustav odgoja i obrazovanja ukoliko im se taj sadržaj prenese na adekvatan način, te ukoliko se način učenja prilagodi njihovom načinu opažanja i poimanja.

Individualni pristup: Djeca s poteškoćama u učenju su heterogena skupina s različitim kognitivnim, socijalnim, psihološkim i

emocionalnim osobinama pa je tako svakom djetetu potrebno pristupiti individualno i pružiti mu podršku na način kojim se uklanjaju ili minimaliziraju one prepreke koje otežavaju sposobnost učenja, a potiče razvoj onih osobina i talenata koje tu sposobnost povećavaju.

Metodologija: Prilikom pružanja podrške u učenju i nastavi, koristi se metoda *augmentativne i alternativne komunikacije (AAC)* koja je dopuna i/ili zamjena za prirodni govor i/ili pisanje upotrebom potpomognutih simbola (geste, daktilologija, ideografi, logografi, piktografi i manualni znaci) i odgovarajućih načina selekcije i prijenosa tih simbola. AAC uključuje okupacijsku (radnu) terapiju, fizikalnu terapiju, specijalnu edukaciju, logopediju, rehabilitacijski inženjering, socijalni rad itd., a temelji se na principu simplifikacije inputa (smanjeno verbaliziranje i prilagođena brzina).

Projekt "Budi mi podrška!" integrira *Montessori* metodu koja se temelji na životu i odgoju za život: "Pomozi mi da to učinim sam!". U središtu je dijete, sa svojim individualnim pretpostavkama i zanimanjem za učenje, a ne gradivo koje bi ono trebalo usvojiti. Montessori pristup prati ritam djeteta u usvajanju znanja, vježbe prate

razvojne potrebe, a pribor i vježbe su posebno razrađene za područje vježbi praktičnog života, poticanje govora, matematike i ostalih sadržaja. Pribor koji se koriste potiče dijete na aktivno sudjelovanje i na korištenje svih osjetila. Jedan od kriterija za odabir pribora je primjerenost sposobnostima i potrebama djeteta.

Floor-time pristup podrazumijeva pristupanje djetetu na njegovoj trenutnoj razvojnoj razini i nadograđivanje njegovih sposobnosti i vještina; prati djetetovve interese u interakciji, te usmjerava pažnju na zajedničku aktivnost (združena pažnja). Prema ovom pristupu, terapeut je aktivni partner u razvojnoj igri.

AKTIVNOSTI koje će se provoditi u okviru programa:

Asistencija u nastavi podrazumijeva pomoć korisnicima pri praćenju nastave, izvršavanju zadataka tijekom nastave i aktivnom sudjelovanju u nastavi kroz izravnu pomoć u nastavi putem pomoćnika u nastavi. Aktivnost se provodi na način da

pomoćnici u nastavi sudjeluju u nastavi zajedno s korisnicima i pomažu im onda kada je to nužno na način da ih postupno vode u savladavanju poteškoća (prema Montessori principu „Pomozi mi da to učinim sam“). Pomoćnik u nastavi dolazi 10 minuta prije učenika u školu, učenika dočekuje vani, prihvaća ga od roditelja ili organiziranog prijevoza, uvodi u školu, pomaže pri kretanju ukoliko je to potrebno, priprema učenika za ulazak u učionicu, pomaže pri obavljanju nužde, u učionici učenika smješta na mjesto, priprema knjige, pribor, zapisuje potrebno gradivo, prepisuje s ploče, pomaže učeniku u rukovanju priborom za praktičnu nastavu, dodatno objašnjava učeniku dijelove gradiva na njemu prilagođen način kao i upute za izvršenje zadataka dobivene od nastavnika.

Dodatna nastava uključuje aktivnost dodatne nastave koja će se provoditi svakodnevno u trajanju od maksimalno 2

sata po korisniku. Dodatna nastava provodit će se po Montessori metodi i pomoću nastavnih pomagala namijenjenih upravo podučavanju djece s posebnim potrebama.

Logopedске vježbe podrazumijevaju rad stručne osobe (logopeda) uvriježenim defektološko-logopedskim metodama za djecu s poremećajima govora i slušanja. Logopedskim vježbama potiče se slobodno i spontano izražavanje, razvija se slušna pažnja, razvija se funkcija fonematskog sluha te fonematske analize i sinteze riječi. Sa svakim će se djetetom raditi prema njegovim individualnim potrebama te ovisno o ciljnoj podskupini kojoj pripada (djeca s posebnim potrebama i govornim poteškoćama općenito, djeca s posebnim potrebama i govornim poteškoćama koja imaju umjetnu pužnicu i djeca s posebnim potrebama i govornim poteškoćama do starosti od godinu dana). Učestalost izvođenja logopedskih vježbi ovisi o potrebama i govorno-jezičnim teškoćama pojedinog djeteta.

Savjetovanje roditelja/skrbnika/animatora uključuje educiranje roditelja/skrbnika/animatora za pomoć korisnicima u učenju kako bi im oni mogli pružiti dodatnu pomoć u učenju.

Educiranje se odnosi na savjetovanje o odgojnim postupcima prema djetetu te o načinu organiziranja djetetova učenja, a provode ga pomoćnici u nastavi jednom mjesečno po 2 sata u trajanju od 5 mjeseci tijekom svake programske godine.

Poticanje suradnje među institucijama i organizacijama relevantnih za odgoj i obrazovanje djece s posebnim potrebama odnosi se na održavanje koordinacijskih sastanaka tijekom kojih će se sastati svi relevantni dionici za pružanje usluge pomoći u nastavi i tijekom sastanaka raspravljati o postignutim rezultatima tijekom programa, metodologiji, zakonskoj regulativi te osmisliti najbolja moguća rješenja za kvalitetno pružanje usluge pomoći u nastavi i održivosti te usluge. Relevantni dionici su predstavnici civilnog društva, lokalne samouprave, Centra za socijalnu skrb, škola, te roditelji/skrbnici/animatori, njih oko 20. Koordinacijski sastanci će se održavati svaka 3 mjeseca tijekom sve 3 programske godine.

POMAGALA

Komunikacijska sposobnost je temeljna vještina bitna za sve aspekte psihičkog razvoja, usvajanje jezika i učenje. Prilagodba komunikacije djetetovim specifičnostima osnovni je element podrške u učenju i nastavi, a provodi se pomoću pomagala kao što su piktogrami, geste i simboli, komunikatori te pomoću adaptivne tehnologije.

Piktogrami su oblik alternativnog komuniciranja koji predstavlja shematski/slikovni prikaz određenog pojma ili aktivnosti. Kao takvi, omogućuju djetetu predviđanje buduće aktivnosti, neverbalno izražavanje znanja, praćenje komunikacijskog konteksta, te djetetu omogućuje odabir.

Komunikatori su tehnička pomagala koji pomoću snimljenih govornih poruka djetetu omogućuju izražavanje. Aktiviranjem poruke pritiskom ruke na podlogu uređaja pomažu djetetu u svakodnevnom komuniciranju, potiču sposobnost shvaćanja uzročno-posljedičnih veza, djeluju motivacijski i potiču samoinicijativnost kod djece, razvijaju osjećaj uspjeha i kompetencije, te su bliski prirodnom načinu komuniciranja s obzirom da ostvaruju verbalnu povratnu informaciju.

Adaptivna tehnologija odnosi se na posebno kreirane računalne programe za

opismenjavanje, pripremu za školu, razvoj govora i poticanje kognitivnog razvoja te pomažu djetetu pri samostalnijem savladavanju gradiva. Radi se o vizualno i auditivno poticajnim računalnim programima koji imaju mogućnost prilagodbe svakom djetetu.

Poteškoće pri učenju kod djece s posebnim potrebama

Djeci s posebnim potrebama potrebna je podrška u sudjelovanju u nastavi, savladavanju nastavnog gradiva i učenju općenito. Udio takve djece u osnovnoškolskom obrazovanju je 20-25%. Njihove potrebe za podrškom u nastavi i učenju su različite, od neznantnih do iznimno izraženih, te od kratkotrajnih do doživotnih. S obzirom da su socijalno-psihološke prepreke i neprilagođenost komunikacije u nastavi i načina pružanja informacija osnovni uzrok teškoća pri učenju, podrška u učenju i nastavi zasniva se upravo na prilagodbi načina pružanja i usvajanja informacija, te prilagodbi načina komunikacije općenito. Naime, samo tako će djeca s posebnim potrebama moći optimalno razviti svoje potencijale, što će im omogućiti da se maksimalno moguće s obzirom na svoje posebnosti integriraju u društvo, zaposle i žive dostojanstveno.

Iako su poteškoće u učenju kod svakog djeteta individualne, najzastupljeniji poremećaji su sljedeći:

Disleksija – odnosi se na poteškoće iščitavanja i razumijevanja pročitane riječi i pravilnog pisanja riječi. Dijete zamjenjuje slova koja slično zvučno ili slično izgledaju (d-b, b-p, i-l, š-ž, m-n) te ispušta slogove i dijelove riječi.

Disgrafija – odnosi se na poteškoće usvajanja vještine pisanja. Prepoznaje se u nepravilnom držanju olovke, nečitkom rukopisu, nepoštovanju crtovlja, ispuštanju slova i slogova te zamjeni slova.

Diskalkulija – odnosi se na poteškoće usvajanja matematičkih vještina i utječe na matematičko računanje. Može također utjecati i na sposobnost pamćenja matematičkih podataka, na pojam vremena, novca te na glazbene pojmove.

Dispraksija – odnosi se na motoričke poteškoće i utječe na sposobnost koordiniranja pokreta.

Poremećaj slušnog procesiranja - odnosi se na sposobnost pojedinca da analizira ili nađe smisao u informacijama koje dobiva slušanjem. Poteškoće sa slušnim procesiranjem ne utječu na ono što se čuje uhom, već ono kako se ta informacija interpretira ili procesira u mozgu, te je

ključna pretpostavka za uspješno korištenje jezika i nužno je za čitanje.

Poremećaji vidnog procesiranja - odnose se na narušenu sposobnost stvaranja smislene slike iz informacija primljenih vidom. Poteškoće s vidnim procesiranjem utječu na to kako su vidne informacije protumačene, ili procesirane, u mozgu.

Poremećaj pažnje sa ili bez hiperaktivnosti – ponekad se javljaju uz poteškoće pri učenju. Obilježja ovog poremećaja uključuju naglašeni motorički nemir, rastresenost i/ili impulzivnost što može utjecati na mogućnost podučavanja takvih osoba.

Kako prepoznati poteškoće pri učenju

U predškolskoj dobi, simptomi poteškoća pri učenju i savladavanju nastave se odražavaju u teškoćama u savladavanju govora (dijete počne kasno govoriti, ima problema s izgovorom riječi i često ne može pronaći pravu riječ); u problemima s najjednostavnijim rimama, brojanjem,

prepoznavanjem slova i danima u tjednu; u problemima u interakciji s vršnjacima (zbog čega dijete postaje ljuto, uzbuđeno ili povučeno u društvu druge djece) i u nefokusiranosti na određenu aktivnost (dijete je vrlo aktivno i nemirno).

U školskoj dobi, poteškoće u učenje se očituju u teškoćama pri povezivanju slova (znakova) i njihova izgovora (zvukova)-dijete stalno ponavlja iste greške kod čitanja, slovkanja i izgovora; u čestom brkanju slova, brojaka i cijelih riječi; u zbunjenosti u konceptu vremena; u poteškoćama pri svladavanju novih vještina; u prikriivanju nedostatka razumijevanja gradiva učenjem napamet; u teškoćama pri planiranju i organizaciji; te u nekoordiniranosti i nespretnosti u prostoru koji ih okružuje.

O Udruzi za pomoć osobama s mentalnom retardacijom- Đakovo

Udruga od 1973. godine radi na poboljšanju kvalitete života osoba s posebnim potrebama, na području grada Đakova i okolice, u vidu javnih kampanja, javnog zagovaranja i projektnog djelovanja. Od 1997. smo proveli 16 projekata vezanih uz društvenu integraciju osoba s posebnim potrebama, socijalnu skrb, obrazovanje, kreativni razvoj, komunikativnost i javno djelovanje. Projekti su se financirali iz sredstava državnog proračuna (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa), proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave (Grad Đakovo i Osječko-baranjska županija) te privatnih donatora (lokalne tvrtke). Voditelji projekata su stručne osobe koje u udruzi obnašaju odgovorne funkcije, a izvoditelji su stručne osobe u području kojim se određeni projekt bavio.

Neki od naših nedavnih programa i projekata su sljedeći:

„Poludnevni boravak za djecu s posebnim potrebama“ (4.5.-31.12.2007.), financiran od strane Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, uključuje aktivnosti poludnevnog boravka za osobe s posebnim potrebama.

„Podrška posebnim roditeljima“ (1.9.-31.12.2007.) projekt je koji se proveo uz financijsku potporu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a odnosio se na potporu roditeljima djece s posebnim potrebama u obliku grupa za potporu i stručne podrške.

“Bravo ja!» (2007.-2010.) je program izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece koja nisu obuhvaćena predškolskim niti školskim aktivnostima, a proveo se uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa na području Grada Đakova. Projekt se financirao iz sredstava Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

„Želim svoju obitelj“ odnosio se na pružanje izvaninstitucionalne skrbi djece s posebnim potrebama. Projekt se provodio u školskoj godini 2008./2009. uz potporu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

„Moram ti još nešto reći!“ (01.04.2009.-31.12.2009) je projekt koncentriran na probleme svladavanja komunikacijskih barijera između djece i mladih s posebnim potrebama. Projekt je sufinanciralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

„Poslušaj me !“ je projekt koji je sufinanciralo Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a koncentrirao se na prevladavanje komunikacijskih barijera kod djece i mladih s teškoćama u razvoju.

„Razgovarajmo o tome!“ je sufinanciralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a cilj mu je bio spriječiti nasilje među djecom i mladima s posebnim potrebama kroz razvijanje socijalnih vještina i sposobnosti verbalnog izražavanja.

„Mašta može svašta“ je projekt kojeg je sufinanciralo Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a cilj mu je bio zadovoljiti potrebe osoba s invaliditetom kroz kvalitetno organiziranje slobodnog vremena.

„Samostalni i aktivni“ (01.06.2010.-31.05.2011.) sufinanciralo je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, a cilj mu je bio

osnažiti osobe s invaliditetom za život u lokalnoj zajednici i njihovo aktivno sudjelovanje u životu lokalne zajednice.

„Posebna glazbena škola“ (06.09.2010. do 30.06.2011.) projekt je kojeg je sufinanciralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a svrha mu je bila poboljšati kvalitetu života djece i mladih s posebnim potrebama kroz edukaciju i sudjelovanje u školi pjevanja i sviranja.

Kontakt:

Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom- Đakovo
Trg dr. Franje Tuđmana 4, 31 400 Đakovo
Telefon: 031/812-326, 031/840-423
Faks: 031/812-326, 031/840-426
E-mail: udruga.dj@gmail.com
URL: www.uzmrdj.hr

Ova brošura tiskana je uz financijsku potporu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi u okviru 3-godišnji program pod nazivom "Budi mi podrška!". Cjelokupni program provodi se uz financijsku potporu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Grada Đakova.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Grad Đakovo

Redaktura i grafička priprema:
Euroskop- obrt za razvoj i istraživanja,
Đakovo

Tisak:
FormaT-Đakovo, Đakovo